

Fossiele en nieuwe ringslangen in Zuid-Holland

De ringslang kent in Zuid-Holland een zeer beperkte verspreiding. Populaties komen eigenlijk alleen voor rondom Gouda, waar op enkele trajecten van ons Meetnet zéér regelmatig ringslangen in soms grote hoeveelheden worden gezien.

vraagtekens

De herkomst van deze populaties is met veel vraagtekens omgeven: stammen ze af van uitgezette dieren uit de jaren vijftig of zijn het toch autochtone ringslangen? Begin september kregen we berichten binnen van Gert-Jan de Bruyn en Frans Hagedoorn over ringslangen nabij Leiden. In een volkstuincomplex nabij de A4 kwamen tijdens het onkruid wieden 3 eieren van de ringslang tevoorschijn. Deze lagen net onder de oppervlakte; in het naastgelegen perceel werden zelfs 20 eieren gevonden tijdens het spitten, deze lagen op zo'n 20 cm diepte. Bovendien is er ook nog een zwemmende ringslang waargenomen in hetzelfde volkstuinencomplex. Ook zijn er recent ringslangen gezien bij Alphen aan de Rijn, wat precies tussen Leiden en de bekende vindplaats bij Gouda ligt.

Uit het verleden zijn er wel enkele waarnemingen van ringslangen bekend uit deze omgeving; zo geven

Bergmans & Zuiderwijk in hun atlas de ringslang op voor Leiden (1918), Voorschoten (1953), Rijswijk (1952) en Delft (1972). Recente waarnemingen uit deze omgeving ontbreken echter en van populaties leek geen sprake.

een ver verleden

Hoewel het voorlopig blijft gissen naar de herkomst van deze dieren is het inmiddels wel duidelijk dat de ringslang in het verleden een veel ruimere verspreiding kende in Zuid-Holland. Tijdens opgravingen zijn resten (meest eieren en wervels) van ringslangen gevonden nabij Hardinxveld-Giessendam, Vlaardingen, Rotterdam, Schiedam, Gouda en Maasland. Deze vondsten dateren van de late middensteentijd via de ijzertijd, tot in de middeleeuwen.

droge voeten

Opvallend is dat bovengenoemde eieren meestal werden gevonden in de vloeren van de nederzettingen. De toenmalige huizen stonden op een venige ondergrond en de vloer moest regelmatig worden opgehoogd om droge voeten te houden. Daarvoor gebruikte men stro en mest met daarin dus de ringslangeggsels. Ook toen al broeihopen dus, al zullen die niet speciaal voor de ringslang zijn aangelegd!

*Ringslangeieren in
een composthoop*